

Janssen-Cilag A/S
Bregnerødvej 133, 2.
3460 Birkerød

København, den 2. juli 2021

AFGØRELSE

Vedr.: EN-2021-1831, medlemskab af Erhvervsforum Vækst DK

Baggrund:

Granskningsmandspanelet tog den 12. maj 2021, på baggrund af en henvendelse fra Politiken, en sag op af egen drift vedr. Janssen-Cilag A/S' (Janssen) medlemskab af Erhvervsforum Vækst DK, jf. Samarbejdsaftalen om ENLI § 7, stk. 2, litra a).

Granskningsmandspanelet blev af avisen Politiken bekendt med, at Janssen var medlem af Erhvervsforum Vækst DK. Det fremgår af Ekstra Bladets artikel "Pengeklub balancerer på kanten af reglerne" den 12. maj 2021, at Janssen deltog på et møde i Erhvervsforum Vækst DK den 6. maj 2021. Da deltagelsen i Erhvervsforum Vækst DK kunne være en overtrædelse af Lobbykodekets § 13, jf. § 1, blev sagen sendt i høring den 19. maj 2021 samt i supplerende høring den 10. juni 2021, jf. ENLI's sagsbehandlingsregler § 9.

Janssen har den 1. og 21. juni 2021 svaret i sagen.

Af Janssens høringssvar af 1. juni 2021 fremgår bl.a., at:

"Janssen bakker op om ENLIs etiske regelsæt og anerkender, at de formål, som Lobbykodeket forfølger, udgør centrale retningslinjer for lægemiddelindustriens adfærd og interaktion med eksterne interessenter. Vi kan derfor tilslutte os, at forbuddet mod økonomisk støtte til beslutningstagere bør være absolut og at konstaterede overtrædelser tillige sanktioneres hårdt, da de ikke blot skader omdømmet for de virksomheder, som måtte yde ulovlig støtte, men tillige eroderer offentlighedens tillid til lægemiddelindustrien som helhed med potentielt alvorlige skadevirkninger for ENLIs samtlige interessenter til følge.

1.2 Janssen ønsker at værne om branchens renommé og hilser det velkomment, at vi får lejlighed til at fremkomme med en redegørelse efter at Granskningsmandspanelet på foranledning af henvendelsen fra Politiken af egen drift valgte at tage sagen op vedrørende vores medlemskab af Erhvervsforum Vækst DK (EVDK).

2 Baggrund

2.1 Det fremgår af ENLIs høringsbrev af 19. maj 2021, at "Granskningsmandspanelet vurderer på det foreliggende grundlag, at medlemskabet umiddelbart er i strid med ENLI's regelsæt".

2.2 Såfremt man udelukkende henholder sig til de oplysninger, som fremgår af Politikens og Ekstra Bladets artikler den 12. maj 2021, har Janssen forståelse for, at Granskningsmandspanelet er nået frem til denne foreløbige konklusion. Det er derfor med glæde, at vi med dette høringssvar får lejlighed til at korrigere og kvalificere de foreliggende oplysninger, som er ufuld-

stændige og fremstår med et tendentiøst tilsnit.

2.3 Janssen indestår herved for, at nedenstående bemærkninger til den omhandlede aktivitet er såvel objektivt korrekte som subjektivt sandfærdige og dermed udgør en dækkende beskrivelse af samtlige relevante omstændigheder, som begæres taget i betragtning i Granskningsmandspanelets samlede vurdering af sagen således at afgørelse kan træffes på et fuldt belyst, faktisk korrekt og sagligt grundlag.”

Herefter følger afsnit 3 med generelle bemærkninger om Janssens interne organisering og Standard Operating Procedures, såkaldte SOP’ere. I afsnit 3 bemærker Janssen også, at:

”Det skal herved tages i betragtning, at Janssens interne regler og procedurer forfølger hensyn, der overordnet set er komplementære med formålsbeskrivelsen i Lobbykodeks § 1, som i stk. 1, eksplicit anerkender, at ”Lægemiddelvirksomheder er i løbende dialog og forhandling med politikere og myndigheder”, men som i stk. 2, udstikker begrænsende rammebetingelser for denne kontakt med henblik på at sikre, at ”parterne er økonomisk uafhængige af hinanden og at samarbejdet og at dialogen altid foregår, således at pressionsmuligheder parterne imellem er udelukket.”

3.5 Janssen har i lyset af presseomtalen samt ENLIs høringsbrev foretaget en udvidet intern undersøgelse af sagsforholdet, som bekræfter, at de omhandlede SOP’er er overholdt i forbindelse med vores indmeldelse i samt fortsatte medlemskab af EVDK-netværket. Der skal i den forbindelse ikke herske tvivl om, at Janssen i hele forløbet har været bekendt med ENLIs regelsæt, herunder det i Lobbykodeks § 13 fastsatte forbud, som vi imidlertid ikke mener at have overtrådt.”

Af høringssvarets punkt 4 og 5 fremgår Janssens bemærkninger til den konkrete sag:

”4.1 Jansen blev medlem af EVDK-forummet ultimo 2019. Der henvises til EVDKs fakturanr. 430 dateret den 18. september 2019, som vi angiveligt har betalt på fakturaens forfaldsdato den 18. oktober 2019. Kopi fremlægges Bilag 5.

4.2 Janssen har været betalende medlem af EVDK i hele den efterfølgende periode frem til den 11. maj 2021, hvor vi meddelte EVDK, at Janssen havde besluttet at udtræde som medlem med øjeblikkelig virkning. Baggrunden for denne beslutning var, at vi som en ansvarlig og compliance-orienteret virksomhed ikke kunne sidde overhørigt, at der i Politikens og i Ekstra Bladets artikler den 12. maj 2021 var rejst alvorlig tvivl om foreneligheden mellem vores medlemskab af EVDK og ENLIs Lobbykodeks, herunder det i § 13 fastsatte forbud.

4.3 Janssens har i løbet af vores medlemsperiode fra ultimo 2019 til maj 2021 deltaget i syv (7) af de årlige 4-6 medlemsmøder og har i det forløbne år i alt deltaget i fem (5) EVDK-møder (inklusive et møde, der blev afholdt den 3. juni 2020). Dagsordenen for disse møder har været aktuelle politiske temaer og internationale forhold, hvor diskussionerne typisk har taget afsæt i ekspertindlæg fra forskellige paneldeltagere, fra Socialdemokratiet.

4.4 I forbindelse med Janssens indmelding i EVDK ultimo 2019 blev der i overensstemmelse med Janssens gældende interne procedurer foretaget en rutinemæssig vurdering af, om medlemskontingentet på (dengang) DKK 15.000 (i dag DKK 20.000) udgjorde ”fair market value” for vores deltagelse i en planlagt mødesekvens på 4-6 møder årligt. I denne vurdering indgik bl.a. EVDK-forummets karakter og relevans for Janssen, mødernes tematiske indhold og faglige dybde, mødeledernes og oplægsholderne samt deltagernes kvalifikationer og sammensætning, herunder i forhold til mulighederne for udvikling af tværgående netværksrelationer mv. Vurderingen var dengang (som nu), at et årskontingent i den omhandlede størrelsesorden var rimelig

og ikke over niveauet for, hvad Janssen med rimelig kunne forvente henset til hvad vi normalt opkræves for vores deltagelse i sammenlignelige fora.

4.5 Det skal bemærkes, at Janssen ikke forud for, i forbindelse med, eller på noget tidspunkt efter at vi ultimo 2019 blev medlem af EVDK, af EVDK eller af nogen andre, herunder af øvrige EVDK-medlemmer, hverken skriftligt eller mundtligt, på noget tidspunkt er blevet gjort opmærksom på, at EVDK på grundlag af medlemmernes kontingentbetalinger kunne generere et egentligt driftsoverskud i EVDK eller at EVDK ville have til hensigt at disponere over et sådant eventuelt driftsoverskud til fremme af politiske formål i form af direkte økonomisk støtte til Socialdemokratiet. EVDK har i Janssens medlemsperiode således hverken på fakturaer, i mødeindkaldelser eller noget andet skriftligt grundlag oplyst Janssen om sådanne forhold.

4.6 Ex post facto konstaterer Janssen i øvrigt, at EVDKs eventuelle vedtægter henholdsvis ditto årsregnskaber - om nogen sådanne overhovedet måtte være udarbejdet - ikke har været genstand for offentlighed i nogen periode, der enten ligger forud for eller er sammenfaldende Janssens medlemsperiode.

4.7 Supplerende oplyses, at Janssen ikke var blandt modtagerne af [EVDK's, red.] invitation til EVDKs første medlemsmøde, som efter det oplyste i ENLIs høringsbrev blev afholdt i 2014. Janssen var derfor heller ikke bekendt med invitationens indhold, herunder oplysning om, at deltagernes årskontingent "går til udgifter ved afholdelse af arrangementerne og administrativ drift af forummet" eller at [EVDK] havde "overladt de praktiske, økonomiske og organisatoriske opgaver til Socialdemokraternes partisekretariat" eller hans oplysning om, at "et eventuelt overskud tilfalder Socialdemokraterne".

4.7 Oplysning herom er efter det i ENLIs høringsbrev ligeledes oplyste, angiveligt først ekspone ret for en bredere offentlighed via den artikel, som Berlingske Tidende bragte den 12. november 2014, dvs. ca. 5 år før for Janssens indmelding i EVDK ultimo 2019. Berlingskes "afsløring" kan i øvrigt ikke antages at have indlejret sig i den almindelige danskers bevidsthed med en sådan intensitet og permanens, at Granskningsmandspanelet med rimelighed kan bebrejde Janssen, at de omhandlede oplysninger ikke var fremme i vores opmærksomhedsfelt på det tidspunkt ultimo 2019, hvor vi traf beslutning om at melde os ind som medlem af EVDK.

4.8 Herudover er Janssen angiveligt langt fra det eneste medlem, som har været i en vildfarelse om de faktuelle omstændigheder og sammenhænge, som nu er genstand for granskning. Henset til, at Janssens brancheorganisation, Lif, har været medlem af EVDK i hele vores medlemsperiode sammenholdt med, at Lif i denne periode ikke kan have været ubekendt med den helt centrale placering, som forbuddet mod økonomisk partistøtte indtager i ENLIs Loyalitetskodeks, ville det have været helt naturligt og objektivt forventeligt, at Lif havde henledt Janssens opmærksomhed på, at vores deltagelse i EVDK kunne være problematisk - selvsagt forudsat - at Lif var vidende om, at overskud fra EVDK er øremærket som partistøtte, der kanaliseres til Socialdemokratiet i år med Folketingsvalg. Janssen kan af gode grunde ikke udtale sig på Lif's vegne, men kan under de foreliggende omstændigheder have en berettiget formodning om, at Lif på daværende tidspunkt - i lighed med Janssen samt andre medlemmer af EVDK - hverken havde konkret viden eller nogen formodning om tilstedeværelsen af de omstændigheder og sammenhænge, som nu er genstand for granskning.

4.9 Supplerende oplyses, at Janssen på baggrund af en netop gennemført ex-post facto gennemgang af Socialdemokratiets offentliggjorte årsregnskaber for årene 2015 (året for forrige Folketingsvalg), 2016, 2017, 2018 og 2019 (året for seneste Folketingsvalg) kan konstatere, at EVDK på intet tidspunkt siden Folketingsvalget den 5. juni 2019 - og dermed i hele Janssens

medlemsperiode - har ydet økonomisk støtte til Socialdemokratiet, som har været genstand for offentlighed. Granskningsmandspanelet kan derfor drage den logiske slutning og lægge til grund, at ingen andel af Janssens betaling af kontingent (i form af eventuelt overskud i EVDK) af EVDK er blevet kanaliseret til dette formål.

4.10 Janssen kan selvsagt ikke udelukke, at Janssens betalinger af kontingent til EVDK i vores (i dag definitivt afsluttede) medlemsperiode isoleret set kan have genereret et - eventuelt - overskud hos EVDK, og at EVDK på et senere tidspunkt - eventuelt - måtte kanalisere et sådant Janssen-relateret overskud til Socialdemokratiet. Enhver antagelse herom vil under alle forhold ikke være baseret på konkret viden eller fakta, men derimod på løst funderede antagelser om fremtidige begivenheders indtræden vedrørende forhold, som ikke har manifesteret sig endnu og som muligvis aldrig vil indtræde.

5 Afsluttende Bemærkninger

5.1 Det er samlet Janssen opfattelse, at vi har være i en undskyldelig negativ faktisk vildfarelse om forhold vedrørende hvorvidt EVDK måtte generere henholdsvis disponere over eventuelle overskud hidrørende fra Janssens betalinger af kontingent i vores medlemsperiode. Herudover kan Granskningsmandspanelet, som anført, lægge til grund, at EVDK - og dermed tillige Janssen omend blot indirekte og uforvarende - på intet tidspunkt i vores medlemsperiode aktuelt har ydet økonomisk støtte til Socialdemokratiet. Under disse omstændigheder kan en eventuel overtrædelse af forbuddet i Loyalitetskodeks § 13, ikke tilregnes Janssen som hverken forsætlig eller uagtsom.

5.2 Derved adskiller den nærværende sag sig fra den i høringsbrevet omtalte, som er diametralt modsat på alle relevante parametre: Orifarm var således ikke det mindste i tvivl om nogen som helst faktisk omstændighed, da selve formålet med Orifarms sanktionerede handling netop var at yde økonomisk støtte til fremme af et konkret politisk formål. Af samme grund kunne den af Orifarm for Granskningsmandspanelet og Ankenævnet påberåbte negative retsvildfarelse om ukendskab til forbuddet i Lobbykodeks § 13) selvsagt ikke føre til en fravigelse af Ankenævnets udgangspunkt om, at enhver sådan overtrædelse skal sanktioneres med bøde, der konkret blev udmålt inden for det i regulativets § 6, litra e), nr. 2 angivne beløbsspænd på DKK 75.000 – DKK 150.000, som Granskningsmandspanelet i sit høringsbrev til Janssen tillige angiver som en mulig sanktion for os.

5.3 Herved bemærkes, at ENLIs regelgrundlag ikke hjemler objektivt ansvar. Fastlæggelse af sanktioner i den enkelte sag beror på en vurdering af sagens konkrete omstændigheder, jf. § 1, stk. 3, i Sanktions- og gebyrregulativ for ENLI. Janssen er derfor af den opfattelse, at Granskningsmandspanelet i sin endelige vurdering af sagen ikke kan nå til anden konklusion end, at Janssen ikke kan idømmes nogen som helst af de sanktioner, der er hjemlet inden for ENLIs palette af sanktionsbeføjelser, jf. regulativets § 1, stk. 1, litra a. Dette gælder selvom om Granskningsmandspanelet måtte lægge til grund for sin vurdering, at Janssen - som tilfældet vitterligt er - helt uforvarende og på et rent hypotetisk grundlag (om EVDKs eventuelle fremtidige disponering af eventuelle overskud) har realiseret gerningsindholdet i Lobbykodeks § 13. På denne baggrund finder Janssen ikke anledning til at indlade sig på en diskussion om, hvorvidt den omhandlede støtte retligt kan klassificeres som "betydelig" i regulativets forstand, jf. § 6, litra e), nr. 2, når realiteten er, at Granskningsmandspanelet ikke har hjemmel til at idømme Janssen nogen sanktion (overhovedet) under de beskrevne omstændigheder."

Janssens høringssvar gav anledning til, at Granskningsmandspanelet den 10. juni 2021 fremsendte en supplerende høring og udbad sig, at Janssen uddybe sine bemærkninger på visse punkter:

1. Granskningsmandspanelet anmodede Janssen om at uddybe, hvilke konkrete overvejelser

man gjorde sig forud for indgåelse af medlemskab af Erhvervsforum Vækst DK, bl.a. henset til, at Janssen i forhold til virksomhedens interne retningslinjer skal sørge for, at Janssen "ikke indlader sig på dispositioner, som har karakter af omgåelse eller tangerer nogen juridisk gråzone eller som på andet grundlag kan kritiseres for at være moralsk anstødelige eller etisk angribelige." Granskningsmandspanelet var herunder særligt interesseret i at få kendskab til Janssens eventuelle overvejelser om, at Erhvervsforum Vækst DK har nær tilknytning til Socialdemokratiet, og dermed ikke som andre netværk (organiseret af tredjeparter) inddrager en bred palette af politikere og eksperter. Med det betalte medlemskab af Erhvervsforum Vækst DK får man dermed alene adgang til at drøfte spørgsmål og få information fra socialdemokratiske politikere.

2. I forbindelse med sponsorater til sundhedspersoner, er lægemiddelvirksomhederne, herunder Janssen, vant til at se på, hvad pengene skal anvendes til, da virksomhederne skal sikre sig, at der alene sponseres direkte udgifter. Granskningsmandspanelet anmodede Janssen om at oplyse, hvorvidt Janssen gjorde sig lignende overvejelser i relation til medlemskabet af EVDK? Altså, om Janssen overvejede, at der ville være et overskud fra medlemsgebyret og hvad dette overskud fra EVDK ville gå til – henset til, at EVDK er nedsat på initiativ af Socialdemokratiet.
3. Granskningsmandspanelet anmodede Janssen om at oplyse, hvorvidt "deltagelse i sammenlignelige fora" henviser til Janssens deltagelse i andre fora, hvor der alene er kontakt til politikere fra et enkelt parti.
4. Granskningsmandspanelet anmodede endeligt Janssen om at uddybe, om Janssen med "andre medlemmer af EVDK" henviser til, at der i EVDK skulle deltage andre lægemiddelvirksomheder, der er tilsluttet ENLI.

Af Janssens supplerende hørings svar af 21. juni 2021 fremgår, at:

"1 Afsnittet: "Dialog med politikere fra Socialdemokratiet via Erhvervsforum Vækst DK"

1.1 Janssen har som anført i hørings svar af 1. juni 2020 i løbet af vores medlemsperiode fra ultimo 2019 til maj 2021 deltaget i syv (7) af de årlige 4-6 medlemsmøder og har i det forløbne år (juni 2020 til maj 2021) i alt deltaget i fem (5) EVDK-møder (inklusive et møde, der blev afholdt den 3. juni 2020).

1.2 ENLIs supplerende høringsbrev anfører, at:

"Janssen nævner i hørings svaret, at "Dagsordenen for disse møder har været aktuelle politiske temaer og internationale forhold, hvor diskussionerne typisk har taget afsæt i ekspertindlæg fra forskellige paneldeltagere, fra Socialdemokratiet." [undertegnedes fremhævning]"

I punkt 1.3-1.5 er indsat tabel og oplysninger om Janssens deltagelse i EVDK's møder. Heraf fremgår, at Janssen i alt har deltaget i fem møder det forgangne år, hvoraf fire møder har været afholdt som online-møder. Emnet for alle møder er "politisk orientering".

"1.6 Granskningspanelet har i tilknytning til ovenstående afsnit rejst to (2) konkrete spørgsmål:

1.6.1 Som det første spørgsmål:

"Granskningsmandspanelet skal anmode Janssen om at uddybe, hvilke konkrete overvejelser man gjorde sig forud for indgåelse af medlemskab af Erhvervsforum Vækst DK."

Janssen blev medlem af EVDK ultimo 2019, dvs. flere måneder efter Folketingsvalget den 5. juni 2019. Vi har i forbindelse med besvarelsen af Granskningspanelets høring samt supplerende

høring foretaget en indgående intern undersøgelse af relevante omstændigheder, herunder blandt de involverede medarbejdere og beslutningstagere, som tilbage i 2018 og i 2019 visiterede Janssens beslutningsgrundlag.

Konklusionen på vores interne undersøgelse er følgende:

Centrale medarbejdere og beslutningstagere er fortsat ansat i Janssen. Baseret på deres erindring har de oplyst følgende: Janssens eventuelle medlemskab af EVDK var allerede under intern overvejelse i 2018 og i 2019, men blev på daværende tidspunkt ikke tillagt prioritet.

Det har i denne sammenhæng betydning, at Janssens organisationsmæssige indretning i anden halvdel af 2019 stod foran væsentlige forandringsprocesser. Omkring midten af 2019 påbegyndte Janssen Nordics Organization (som dengang hed) således en strukturel intern reorganisering med sigte på at komme tættere på hvert af de nordiske markeder, hvor Janssen havde aktiviteter / tilknyttede selskaber. Det ultimative mål med disse bestræbelser var at opnå et større lokalt fokus og etablere en ny skræddersyet organisatorisk indretning med en bedre forståelse for og kendskab til hvert nordisk markeds særegne behov, krav, kompleksiteter og udfordringer (og bedre rustet til at imødegå disse). Et eksempel kunne f.eks. være at blive bedre i stand til nøje at følge lokale specifikke udfordringer som sundhedsfinansiering eller -udgifter, lokal adgang (eller barrierer) til innovation osv. Resultatet blev, at Janssen Nordics fokus fra efteråret / vinteren 2019 bevægede sig fra et produkt organiseret (nordisk) set-up til en landeorganiseret set-up, og mandede ud i, at der i begyndelsen af 2020 blev der introduceret en ny landsbaseret organisationsmodel skræddersyet til hvert land med et set-up, der kunne imødekomme lokale behov. Fire forskellige nordiske organisationer og lederteams (med lokal tilstedeværelse) blev introduceret for at understøtte forskellige lokale drivere og drive debatten lokalt for at skabe morgendagens muligheder for Janssen og for branchen.

Det er i denne konkrete sammenhæng (blandt mange andre initiativer om f.eks. afsøgning af lokale partnerskaber med forskningsinstitutioner osv.), at Janssens daværende overvejelse var centreret om adgang til relevant information i forhold til aktuelle lokale politiske emner og IKKE om at kunne påvirke politiske beslutningsprocesser. Herudover har Janssen i hele forløbet været interesseret i at opbygge netværksrelationer blandt EVDK-medlemmer på tværs af konventionelle interessepolitiske og erhvervmæssige skel. Janssens forventninger i sidstnævnte henseende er blevet indfriet.

Herudover bekræfter Janssens interne undersøgelser, at overvejelserne om vores indmeldelse i EVDK tilbage i 2019 blev visiteret internt i overensstemmelse med Janssens interne (compliance) retningslinjer, som alle er overholdt. Som anført i vores høringssvar samt uddybet nedenfor, var der ingen omstændigheder, som dengang indikerede, at vores medlemskab potentielt kunne være uforeneligt med ENLIs regelsæt.

Det er herved værd at erindre om, at Janssen på daværende tidspunkt, dvs. ultimo 2019, ikke var vidende om, at EVDK eventuelt kunne generere overskud, endside vidende om, at et sådant eventuelt overskud eventuelt kunne blive kanaliseret til Socialdemokratiet som økonomisk støtte i valgår (som der ikke har været nogen af i den periode Janssen har været medlem). Oplysninger herom var ganske enkelt ikke alment kendt og er ubestrideligt aldrig kommunikeret til Janssen fra EVDK eller fra nogen andre. Janssen erindrer tillige om, at EVDKs eventuelle vedtægter henholdsvis eventuelle regnskaber så vidt vides aldrig er offentliggjort, hvis sådanne ellers måtte være udarbejdet.

Selv i retrospekt kan Janssen ultimo 2019 ikke med nogen rimelighed bebrejdes ikke at have haft hverken viden eller aktuel erindring om en avisartikel, som Berlingske Tidende bragte dem

12. november 2014, dvs. ca. 5 år forud for vores medlemsskab. Resultatet er det samme i dag, hvor det bør noteres, at Janssen handledes resolut og at vi straks udmeldte os af EVDK første gang, der blev rejst tvivl om vores medlemsskabs forenelighed med ENLIs regelsæt.

1.6.2 Som det andet spørgsmål:

"Granskningsmandspanelet er herunder særligt interesseret i at få kendskab til Janssens eventuelle overvejelser om, at Erhvervsforum Vækst DK har nær tilknytning til Socialdemokratiet, og dermed ikke som andre netværk (organiseret af tredjeparter) inddrager en bred palette af politikere og eksperter. Med det betalte medlemskab af Erhvervsforum Vækst DK får man dermed alene adgang til at drøfte spørgsmål og få information fra socialdemokratiske politikere.

Ved besvarelsen af dette spørgsmål henholder Janssen sig til det i ENLIs supplerende høringsbrev af 10. juni 2021 anførte:

"Granskningsmandspanelet bemærker, at Lobbykodekset ikke begrænser lægemiddelvirksomheder i at have dialog med politikere - herunder også fra enkelte partier alene. Dette er dog under forudsætning af, at der **ikke er økonomi indblandet, jf. Lobbykodekets §§ 1, 12 og 13.**" (Janssens fremhævninger)

Under henvisning til Janssens hørings svar af 1. juni 2021 samt det i afsnit 1 ovenfor anførte, har Janssen via EVDK haft kontakt med socialdemokratiske politikere, men uden at der nogensinde (Janssen bekendt) har været "økonomi indblandet" i den angivne forstand.

Janssen har ubestrideligt på intet tidspunkt i forløbet haft konkret viden om, endsige formodning for (eller på andet grundlag haft anledning til at tro eller burde vide), at der var "økonomi indblandet, jf. Lobbykodekets §§ 1, 12 og 13."

Det er i øvrigt rent spekulativt, om EVDK overhovedet har genereret et eventuelt overskud, der kan henføres til Janssens medlemsbetalinger i vores medlemsperiode, ligesom det er ubestrideligt, at et sådant eventuelt overskud ikke er betalt til Socialdemokratiet i vores medlemsperiode, ligesom det er rent spekulativt, om dette overhovedet måtte ske efterfølgende.

Faktum er, at Janssen i hele forløbet har foretaget alt, hvad der med rimelighed kan forventes af et medlems overholdelse af ENLIs regelsæt, som ikke hjemler objektivt ansvar.

Tilbage i 2019 foretog Janssen således en rutinemæssig vurdering af, om medlemsskab af EVDK var foreneligt med vores interne retningslinjer, herunder ENLIs regelsæt. Janssen kan som troværdig aktør ikke i dag indlade sig på efterrationaliseringer i det udviskede erindringsbillede om vores konkrete overvejelser når de ligger år tilbage.

Janssens netop gennemførte interne undersøgelser bekræfter dog, at de involverede medarbejdere og beslutningstagere på daværende tidspunkt har visiteret vores beslutningsgrundlag i overensstemmelse med gældende retningslinjer og at disse undersøgelser på daværende tidspunkt ikke gav anledning til forbehold eller nærmere granskning.

I overensstemmelse med almene retsprincipper tilkommer det den, der gør et anbringende gældende, at føre bevis for de omstændigheder, hvorpå dette anbringende støttes. Dette gælder navnlig i forhold til en anbragt retsfølge, når denne retsfølge har pønål karakter og dermed forudsætter et skærpet hjemmelskrav i forhold til såvel gerningsindhold som subjektiv tilregnelser.

Under de foreliggende omstændigheder, og som sagen foreligger oplyst fra Janssens side, til-

kommer det således Granskningsmandspanelet at føre bevis for, at Janssen har overtrådt Lobbykodeksets relevante bestemmelser - og at dette er sket med forsæt. I forhold til det almene retsprincip om forbud mod selvinkriminering bemærkes, at Janssen intet har at skjule og derfor har valgt at lægge alle omstændigheder og bevisligheder åbent frem for Granskningsmandspanelet.

2 Afsnittet: "Prisen på medlemskabet og anvendelse af overskud"

2.1 ENLLs supplerende høringsbrev anfører, at:

"I forbindelse med sponsorater til sundhedspersoner, er lægemiddelvirksomhederne, herunder Janssen, vant til at se på, hvad pengene skal anvendes til, da virksomhederne skal sikre sig, at der alene sponseres direkte udgifter, jf. Reklamekodeksens § 13 og reklamebekendtgørelsens § 26, jf. § 22, stk. 1.

Granskningsmandspanelet skal anmode Janssen om at oplyse, hvorvidt Janssen gjorde sig lignende overvejelser i relation til medlemskabet af EVDK? Altså, om Janssen overvejede, at der ville være et overskud fra medlemsgebyret og hvad dette overskud fra EVDK ville gå til - henset til, at EVDK er nedsat på initiativ af Socialdemokratiet."

2.2 I forhold til den anførte parallel bemærkes, at sponsorater tager sigte på ydelse af økonomisk støtte, som er nødvendig for at faglige arrangementer kan afholdes - og uden en forudsætning om at sponsor selv deltager i et sådant støttet arrangement. Ved sponsorater er der i modsætning til medlemskaber som det omhandlede ikke en tilsvarende værdimæssig ydelse-for-modydelse-korrelation, hvor Janssens overvejelser om medlemskab af EVDK har taget udgangspunkt i, om vores deltagelse i medlemsmøderne er dels er relevant for Janssen, dels om det opkrævede medlemskontingent vurderes at udgøre Fair Market Value og er beregnet på et transparent grundlag og dermed ikke utilsigtet tilgodeser eller fremmer uvedkommende formål eller interesser, jf. nærmere punkterne 3.2 og 4.4 i Janssens høringssvar af 1. juni 2021.

2.3 Janssen har som anført i vores høringssvar af 1. juni 2020 samt ovenfor gjort sig rutinemæssige overvejelser om, hvorvidt medlemskab af EVDK kunne give anledning til overvejelser i forhold til Janssens interne regelsæt, herunder de i Lobbykodeks fastsatte forbud.

2.4 Undersøgelser og vurderinger af den omhandlede karakter foretages rutinemæssigt men baseret på de oplysninger, som konkret foreligger. Intensiteten af Janssens interne undersøgelser afhænger af en flerhed af faktorer, der indgår i en samlet matrix, hvori bl.a. vores økonomiske eksponering samt samarbejdspartneres bonitet tillægges afgørende vægt (blandt andre kriterier).

2.5 Såfremt de oplysninger, der foreligger vedrørende en konkret samarbejdspartner, fremstår som mangelfulde og utilstrækkelige, vil supplerende oplysninger blive indhentet. Der vil altid være tale om en konkret vurdering, hvori indgår, om noget "springer i øjnene" herunder baseret på Janssens erfaringsgrundlag fra lignende samarbejder mv. Dette gælder også prisparameteren for medlemskaber som det omhandlede, jf. tillige besvarelsen i punkt 3 nedenfor.

3 Afsnittet "Medlemskab af andre lignende netværk"

3.1 ENLLs supplerende høringsbrev anfører, at:

"Granskningsmandspanelet anmoder Janssen om at oplyse, hvorvidt "deltagelse i sammenlignelige fora" henviser til Janssens deltagelse i andre fora, hvor der alene er kontakt til politikere fra et enkelt parti? I så fald anmodes Janssen om at oplyse, hvilke fora man deltager i."

3.2 Janssens deltagelse i fora mv. visiteres internt af såvel Janssens Health Care Compliance Of-

ficer, som har Norden som sit regionale ansvarsområde, dels af lokale ressourcer, som er tættere på lokale regler og kodeks. Dette sikrer konsistens i den regionale implementering af Janssens SOPer og at der samtidigt tages behørigt hensyn til regulatoriske forskelle landende imellem. Det vil altid være den laveste fællesnævner (dvs. den mest "konservative" tilgang), der er udslagsgivende for Janssens beslutning om medlemskab af et givent fora. Vi vil således ikke søge medlemskab, hvis deltagelsen er uforeneligt med vores interne SOPer uanset vi lovligt kunne deltage i henhold til national lovgivning.

3.3 I Norden deltager Janssen i en række forskellige fora, som kan siges at have en politisk værdi og dermed kan indebære en eksponering i form af direkte kontakt med beslutningstagere, herunder Government Officials (GOs), jf. nærmere afsnit 3.2.1 i Janssens høringsbrev af 1. juni 2021. I ingen af de nordiske lande yder Janssen hverken direkte eller indirekte støtte til politiske partier, hvilket i øvrigt vil være i strid med Janssens interne retningslinjer."

I punkt 3.4 er indsat en tabel, der viser, at Janssen er medlem af Samuelsens Sundhedspolitiske Netværk, som koster 16.950 kr., og Altingets Politiske Netværk, som koster 19.995 kr.

"3.5 Som anført i Janssens hørings svar af 1 juni 2021 er prisen for medlemskab af EVDK på niveau med prisen for medlemskab af ovennævnte politiske fora, jf. oplysningerne i skemaet ovenfor.

4 Afsnittet: "Andre lægemiddelvirksomheder?"

4.1 ENLIs supplerende høringsbrev anfører, at:

"Granskningsmandspanelet anmoder Janssen om at uddybe, om Janssen med "andre medlemmer af EVDK" henviser til, at der i EVDK skulle deltage andre lægemiddelvirksomheder, der er tilsluttet ENLI."

4.2 Janssen er ikke bekendt med andre lægemiddelvirksomheder, der har været medlem af EVDK i vores medlemsperiode. Den citerede passus tager alene sigte på, at der angiveligt ikke er medlemmer af EVDK, som har haft konkret og present viden om, at et eventuelt overskud i EVDK eventuelt vil blive kanaliseret som partistøtte til Socialdemokratiet i valgår."

Granskningsmandspanelet vurdering:

Efter gennemført høring, har Granskningsmandspanelet genvurderet sagen og fundet, at følgende regler er overtrådt:

- § 13, jf. § 1 i Etske regler for dialog og forhandling med beslutningstagere (Lobbykodeks)

Regelgrundlag:

Ifølge Lobbykodeksets § 12 må der ikke eksistere nogen form for økonomisk afhængighed mellem lægemiddelvirksomheden eller dennes repræsentant på den ene side og beslutningstageren på den anden side. På tilsvarende vis må virksomhedsrepræsentanten ikke handle på en måde, der kan give anledning til mistanke om bestikkelse.

Ifølge Lobbykodeksets § 13 må virksomhedsrepræsentanter ikke på nogen måde give økonomisk støtte eller sponsorater til beslutningstagere, hverken på et individuelt plan eller via organisationer/foreninger (f.eks. politiske partier, valgfonde el.lign.).

Ifølge Lobbykodeksets § 1 skal de etiske regler sikre en ramme for dialogen mellem lægemiddelvirksomheder og politikere/myndigheder, "sådan at dialogen altid foregår på en åben, ærlig, redelig og troværdig

måde. De etiske regler skal samtidig sikre, at parterne er økonomisk uafhængige af hinanden, og at samarbejdet og dialogen altid foregår, således at pressionsmuligheder parterne imellem er udelukket.”

Af vejledningen til Lobbykodeksets § 1 fremgår det bl.a. at, Lobbykodekset angiver en række minimumsstandarder, der skal overholdes, ud over gældende lovgivning. Dermed supplerer og skærper Lobbykodekset, på udvalgte områder, reklamebekendtgørelsens bestemmelser for så vidt angår lægemiddelvirksomheders dialog med beslutningstagere.

Det fremgår endvidere, at formålet med Lobbykodekset er at højne branchens etiske profil og dermed styrke branchens image ved bl.a., at synliggøre over for omverdenen, at branchens lobbyaktiviteter foregår på en åben, ærlig, redelig og troværdig måde, samt at sikre at industriens dialog med det politiske/administrative niveau bygger på uafhængighed.

Begrundelse:

1. Erhvervsforum Vækst DK (EVDK) og relationen til Socialdemokratiet

Ved søgning på EVDK ses det af CVR-registret, at forummet er registreret på Christiansborg Slotsplads 1, 1218 København K og med e-mailadresse: erhvervsforum@erhvervsforum-vaekst.dk

Ved søgning i internetbrowser på ”www.erhvervsforum-vaekst.dk” ledes man direkte ind på forsiden af Socialdemokratiets hjemmeside <https://www.socialdemokratiet.dk/da/>. Ved søgning på ”erhvervsforum” i søgefeltet på Socialdemokratiets hjemmeside, fremkommer dog ingen resultater, ligesom en umiddelbar gennemgang af Socialdemokratiets hjemmeside, ikke indeholder information om EVDK.

EVDK er beskrevet i forskellige artikler over årene, som kan findes frem ved en simpel internetsøgning. Da EVDK blev opstartet i 2014, fremgik følgende uddrag af invitationen til deltagerne fra EVDK, jf. artikel i Berlingske d. 12. november 2014: ”Læs invitation til fortroligt møde med topministre”:

”Dialogen mellem erhvervsliv og politiske beslutningstagere er afgørende, når der skal skabes ny vækst og arbejdspladser i Danmark. Derfor har jeg taget initiativ til at oprette Erhvervsforum Vækst DK, hvis formål vil være at styrke dialogen mellem erhvervsledere og ledende socialdemokratiske politikere.

Det ville glæde mig, hvis du har lyst til at deltage i Erhvervsforum Vækst DK.

I Erhvervsforum Vækst DK vil der blive afholdt fire arrangementer det kommende år med deltagelse af Socialdemokraternes ledelse, danske virksomhedsledere og erhvervslivets organisationer. Møderne vil omhandle økonomisk politik generelt, erhvervspolitiske temaer og internationale tendenser. Formen bliver korte oplæg fra centrale ministre og relevante videnspersoner, så der er god tid til debat og networking. Der skabes således et unikt rum for åbne drøftelser af samfundets problemer og et indblik i vilkårene for politiske beslutninger.

Jeg har inviteret en bred kreds af erhvervsfolk, jeg formoder, har en interesse i at få en dybere indsigt i de politiske processer.

[...]

I forbindelse med deltagelse i de beskrevne fire møder opfordres du til at indbetale 15.000 kr.

til Erhvervsforum Vækst DK. Beløbet går til udgifter ved afholdelse af arrangementerne og administrativ drift af forummet. Jeg har overladt de praktiske, økonomiske og organisatoriske opgaver til Socialdemokraternes partisekretariat, hvorfor et eventuelt overskud tilfalder Socialdemokraterne.”

(kilde: Berlingske d. 12. november 2014: ”Læs invitation til fortroligt møde med topministre”)

Af Altingets artikel den 26. april 2021: ”Socialdemokratiet sælger møder med statsministeren og topministre gennem erhvervsklub”, hvor bl.a. partisekretær Jan Juul Christensen og Jens Kramer Mikkelsen fra Socialdemokratiet udtaler sig om EVDK, fremgår følgende om EVDK:

- ”For 20.000 kroner om året kan landets virksomheder, erhvervsorganisationer og erhvervs-sammenslutninger købe sig adgang til statsminister Mette Frederiksen (S) og andre socialdemokratiske topministre. Det sker gennem Socialdemokratiets erhvervsklub, Erhvervsforum Vækst DK, der siden marts 2020 har haft adresse på Socialdemokratiets partikontor på Christiansborg.
Erhvervsklubben har afholdt fire møder for klubbens omkring 50 medlemmer i løbet af det seneste år. I valgår er erhvervsklubben blandt Socialdemokratiets største bidragsydere, fremgår det af partiets grupperegnskaber. Erhvervsklubben blev stiftet i 2014 og bidrog for første gang økonomisk til partikassen i 2015.”
- ”... i en mail oplyser partisekretær Jan Juul Christensen, at formålet [med Erhvervsforum Vækst DK, red.] ”er at styrke dialogen mellem Socialdemokratiet og erhvervslivet,” der betaler ”et årligt fastsat og ensartet kontingent”. ”Arrangementerne i Erhvervsforum Vækst DK er drøftelser mellem repræsentanter for erhvervslivet, organisationer mv. og repræsentanter for Socialdemokratiet. Her udveksles der synspunkter mellem alle mødedeltagerne. Dette sker i en struktureret ramme af foreningen og har ikke noget at gøre med at ’købe’ sig adgang,” skriver han. Han oplyser ligeledes, at foreningen skal godkende nye medlemmer. ”Der er tale om et medlemskab af en forening, og der sker en godkendelse fra foreningens side af medlemskab, som i enhver anden forening,”
- ”Hvad får man for de 20.000 kroner om året? ”Så får man fire til seks møder med centrale socialdemokratiske politikere som Mette Frederiksen, Nicolai Wammen (S), Morten Bødskov (S), centrale folketingsmedlemmer og andre,” siger Jens Kramer Mikkelsen og tilføjer: ”Intentionen er at lave et kontinuerligt netværk i forhold til centrale erhvervsaktører i Danmark. Det er ikke sådan, at det er en kaffeklub for Socialdemokratiet på de her møder. Der bliver gået til stålet, og medlemmerne dukker op virtuelt eller fysisk.”
- ”I valgåret 2019 var Erhvervsforum Vækst DK en af de ni organisationer, som bidrog mest til Socialdemokratiets partikasse. I alt udgjorde tilskuddet fra faglige organisationer, virksomheder, foreninger og fonde 14,7 millioner kroner. Jan Juul Christensen ønsker ikke at oplyse det præcise beløb for erhvervsklubbens bidrag. ”Foreningen har overført et beløb, så foreningen fremgår som bidragsyder med bidrag over 20.900 kroner,” skriver han. Det årlige kontingent i erhvervsklubben er på 20.000 kroner, hvilket er under grænsen for, hvornår bidragsyderne skal holdes anonyme.”

Af Socialdemokratiets egne oplysninger fra invitationen til første møde i 2014 fremgår det, at Socialdemokratiets partisekretariat står for ”de praktiske, økonomiske og organisatoriske opgaver” og at et ”eventuelt overskud tilfalder Socialdemokraterne”. Ligeledes oplyser partisekretæren i Socialdemokratiet til Altingets artikel den 26. april 2021, at EVDK er bidragsyder til Socialdemokratiet. Derudover ledes man ind på Socialdemokratiets hjemmeside, når man går ind på www.erhvervsforum-vaekst.dk (som indgår i EVDK’s e-mailadresse).

På baggrund af ovenstående er det Granskningsmandspanelet vurdering, at EVDK er tilknyttet Socialde-

mokratiet, og at EVDK bidrager økonomisk til Socialdemokratiet.

2. Lægemiddelvirksomheders undersøgelsespligt

Ifølge Lobbykodeksets § 12 må der ikke eksistere nogen form for økonomisk afhængighed mellem lægemiddelvirksomheden eller dennes repræsentant på den ene side og beslutningstageren på den anden side. På tilsvarende vis må virksomhedsrepræsentanten ikke handle på en måde, der kan give anledning til mistanke om bestikkelse.

Ifølge Lobbykodeksets § 13 må virksomhedsrepræsentanter **ikke på nogen måde** give økonomisk støtte eller sponsorater til beslutningstagere, hverken på et individuelt plan eller via organisationer/foreninger (f.eks. politiske partier, valgfonde el.lign.). [undertegnedes fremhævning]

Ved "beslutningstager" forstås en politiker eller en myndighedsperson, jf. Lobbykodeksets § 2, litra c), jf. litra a) og b).

Granskningsmandspanelet bemærker, at Lobbykodekset ikke begrænser lægemiddelvirksomheder i at have dialog med politikere – herunder også fra enkelte partier alene. Dette er dog under forudsætning af, at der ikke er økonomi indblandet, jf. Lobbykodeksets §§ 1, 12 og 13.

Janssen har i sit høringsvar af 1. juni 2021 bl.a. anført følgende om Janssens vurdering af EVDK:

"I forbindelse med Janssens indmelding i EVDK ultimo 2019 blev der i overensstemmelse med Janssens gældende interne procedurer foretaget en rutinemæssig vurdering af, om medlemskontingentet på (dengang) DKK 15.000 (i dag DKK 20.000) udgjorde "fair market value" for vores deltagelse i en planlagt mødesekvens på 4-6 møder årligt. I denne vurdering indgik bl.a. EVDK-forummets karakter og relevans for Janssen, mødernes tematiske indhold og faglige dybde, mødeledernes og oplægsholderne samt deltagernes kvalifikationer og sammensætning, herunder i forhold til mulighederne for udvikling af tværgående netværksrelationer mv. Vurderingen var dengang (som nu), at et årskontingent i den omhandlede størrelsesorden var rimelig og ikke over niveauet for, hvad Janssen med rimelig kunne forvente henset til hvad vi normalt opkræves for vores deltagelse i sammenlignelige fora."

...

"Det skal bemærkes, at Janssen ikke forud for, i forbindelse med, eller på noget tidspunkt efter at vi ultimo 2019 blev medlem af EVDK, af EVDK eller af nogen andre, herunder af øvrige EVDK-medlemmer, hverken skriftligt eller mundtligt, på noget tidspunkt er blevet gjort opmærksom på, at EVDK på grundlag af medlemmernes kontingentbetalinger kunne generere et egentligt driftsoverskud i EVDK eller at EVDK ville have til hensigt at disponere over et sådant eventuelt driftsoverskud til fremme af politiske formål i form af direkte økonomisk støtte til Socialdemokratiet. EVDK har i Janssens medlemsperiode således hverken på fakturaer, i mødeindkaldelser eller noget andet skriftligt grundlag oplyst Janssen om sådanne forhold."

Granskningsmandspanelet medgiver, at Socialdemokratiet hhv. EVDK ikke umiddelbart åbent oplyser om, hvad pengene for medlemskab af EVDK anvendes til, og hvor stort et beløb af kontingentet, der gives videre til Socialdemokratiet.

Som anført ovenfor under punkt 1, har det dog været muligt for Granskningsmandspanelet at finde frem til oplysninger om EVDK ved en simpel internetsøgning, hvorved der er fremkommet avisartikler, både om EVDK og helt generelt om den debat, der har været om partiernes erhvervsclubber – også før Janssen

meldte sig ind i EVDK i 2019. Her kan til eksempel nævnes Jyllandspostens netartikel af 31. januar 2018: *"Oversigt: Her er partiernes mørklagte pengeklubber"*, hvoraf det bl.a. fremgår, at *"Socialdemokratiet oprettede i 2014 sin egen erhvervsklub efter at have kritiseret Venstres i årevis. Adgang til klubben koster 15.000 kroner, medlemslisten er hemmelig, og overskuddet går til Socialdemokratiets partikasse."*

Det er Granskningsmandspanelet's vurdering, at Janssen burde have udført en lignende søgning forud for deres indmeldelse i EVDK. Det kan lægges til grund, at EVDK er tilknyttet Socialdemokratiet, og at der ikke må være økonomi indblandet i dialogen mellem lægemiddelvirksomheder og beslutningstagere, jf. Lobbykodeksets § 12 og 13.

I dette tilfælde, hvor Janssen melder sig ind i et netværk oprettet af et politisk parti, burde Janssen således have undersøgt, hvad kontingentet gik til. Det er muligt, at ingen fra EVDK, eller andre parter, af egen drift har oplyst Janssen om dette, men Janssen burde selv have undersøgt dette, da der i Lobbykodekset er et absolut forbud mod økonomiske støtte til beslutningstagere, jf. Lobbykodeksets § 13.

Det bemærkes, at Lobbykodekset alene gælder for lægemiddelvirksomheder under ENLI's kompetence. En lægemiddelvirksomhed kan således ikke forvente, at tredjeparter uopfordret fremkommer med oplysninger, som er væsentlige i forhold til vurdering af overholdelse af etiske brancheregelsæt, som alene er gældende for lægemiddelvirksomheder tilknyttet ENLI. Det kan således ikke forventes, at EVDK kender til de regler og praksis, som lægemiddelvirksomheder skal overholde. Det er alene den enkelte lægemiddelvirksomhed, og her Janssen, der er ansvarlig for og kan sikre overholdelse af branchereglerne.

Der er således en generel undersøgelsespligt for lægemiddelvirksomheder inden de indgår samarbejder mv., herunder i forbindelse med indgåelse af dialog med beslutningstagere, særligt hvor der kan være økonomi indblandet. Det sker også på andre områder inden for selvjustitsen, f.eks. når der samarbejdes med sundhedspersoner, herunder medicinske selskaber. Her skal lægemiddelvirksomheder også selv efterspørge information om, hvad deres økonomiske støtte går til for at sikre, at regler og praksis overholdes. Undersøgelsespligten er således ikke uvant for lægemiddelvirksomheder.

Det er Granskningsmandspanelet's vurdering, at Janssen burde have undersøgt – herunder ved forespørgsel til EVDK – hvad pengene for medlemskabet dækkede og skulle anvendes til, netop for at sikre, at Janssen ikke med sit kontingent gav økonomisk støtte til beslutningstagere, hverken på et *"individuel plan eller via organisationer/foreninger (f.eks. politiske partier, valgfonde el.lign.)"*, jf. Lobbykodeksets § 13.

På grund af det absolutte forbud i § 13, er det Granskningsmandspanelet's vurdering, at der er en skærpet undersøgelsespligt, når en lægemiddelvirksomhed indtræder i en relation til beslutningstagere (inkl. politikere), hvor der kan være økonomi involveret – uanset hvad relationen kaldes, herunder om det kaldes et netværk, erhvervsklub eller lign. Det må have stået klart for Janssen, hvis ikke før indmeldelse, så i hvert fald efter første deltagelse i EVDK's møder, at EVDK er tilknyttet Socialdemokratiet.

Janssen nævner i deres høringsvar, at de ikke mener, at der er *"økonomi indblandet"* i deltagelsen i EVDK, da man mener, at EVDK er et netværk på linje med andre netværk man deltager i. Her nævner Janssen, at man også deltager i *"Samuelsens Sundhedspolitiske Netværk"* samt *"Altingets Politiske Netværk"*. Selve prisen på EVDK har Janssen målt op imod deres fair market value-retningslinjer, og med en pris på 20.000 kr. er EVDK ikke markant dyrere end de øvrige to netværk.

Det er Granskningsmandspanelets vurdering, at EVDK ikke umiddelbart er sammenligneligt med øvrige netværk, nedsat af uafhængige tredjeparter. Først og fremmest har EVDK nær tilknytning til Socialdemokratiet. Derudover inddrager EVDK ikke, som andre netværk (organiseret af tredjeparter), en bred vifte af forskellige specialister, politikere og eksperter baseret på konkrete overordnede emner, f.eks. sundhedspolitik mv.

Det er Granskningsmandspanelets vurdering, at Janssen ved medlemskab af et politisk partis erhvervsklub, og i dette tilfælde EVDK, er med til at støtte beslutningstagere økonomisk, i strid med Lobbykodeksets § 13.

Om EVDK aktuelt har anvendt Janssens kontingent til et bidrag til Socialdemokratiet på tidspunktet for sagsbehandlingen i nærværende sag, er efter Granskningsmandspanelets vurdering ikke afgørende, idet det må kunne forventes, at Janssens kontingent vil indgå i den samlede økonomi for EVDK, hvoraf der bidrages økonomisk til Socialdemokratiet. Så vidt Granskningsmandspanelet er oplyst, har EVDK ikke meldt noget ud om, at man vil stoppe med at yde økonomiske bidrag til Socialdemokratiet. Janssen anfører i sit supplerende høringssvar af 21. juni 2021, at det er *"rent spekulativt, om EVDK overhovedet har genereret et eventuelt overskud, der kan henføres til Janssens medlemsbetalinger i vores medlemsperiode"*. Granskningsmandspanelet bemærker, at hovedparten af tiden for Janssens medlemskab var under corona-epidemien, hvor fire ud af fem møder er afviklet som online-møder, jf. Janssens høringssvar af 21. juni 2021. Da kontingentet ikke har været reduceret i denne periode, men derimod sat op fra 15.000 kr. til 20.000 kr., vurderer Granskningsmandspanelet, at der trods alt er en overvejende sandsynlighed for, at der genereres et overskud, som betales videre til Socialdemokratiet.

3. Selvjustits og brancheetik

Janssen anfører i deres to høringssvar en række betragtninger om faktiske vildfarelser og forsætsgrader, som efter Janssens opfattelse fører til, at Granskningsmandspanelet ikke kan træffe en afgørelse, der går Janssen imod og dermed heller ikke kan sanktionere Janssen.

Granskningsmandspanelet skal hertil bemærke, at formålet med selvjustits og etiske regelsæt i lægemiddelindustrien helt generelt er at højne tilliden til lægemiddelvirksomheders ageren over for bl.a. beslutningstagere. Således fremgår det også af Lobbykodeksets § 1, at formålet med reglerne bl.a. er at sikre, at *"dialogen altid foregår på en åben, ærlig, redelig og troværdig måde. De etiske regler skal samtidig sikre, at parterne er økonomisk uafhængige af hinanden, og at samarbejdet og dialogen altid foregår, således at pressionsmuligheder parterne imellem er udelukket."*

Brancheetiske regler skal fortolkes i lyset af formålet med disse. Der er således her tale om etiske regler, hvor lægemiddelvirksomheders handlinger og adfærd skal bedømmes op imod, om der er risiko for at bringe lægemiddelindustrien – og dermed ikke kun egen lægemiddelvirksomhed – i miskredit, hvorved tilliden til lægemiddelindustrien generelt er i risiko for at mindskes. Derfor indgår signalværdi som et centralt element i vurderingen af, om en given aktivitet er i overensstemmelse med de etiske brancheregler.

Det bemærkes, at de etiske brancheregler er udarbejdet på baggrund af Samarbejdsaftalen mellem parterne i ENLI's Styregruppe. Reglerne gælder for de lægemiddelvirksomheder, der har tilsluttet sig ENLI og de brancheetiske regler. Der er således ikke tale om lovgivning, eller en strafferetlig domstolsbehandling.

Granskningsmandspanelets arbejde i sagsbehandlingen består bl.a. i at vurdere, hvorvidt en lægemiddelvirksomhed burde have ageret anderledes, og herunder have undersøgt forholdene bedre. Det ses således også fra sagsbehandlingen ift. Reklamekodekset, hvor der sker selvrapportering af aktiviteter forud for aktivitetens gennemførelse. Selv hvis en aktivitet endnu ikke er gennemført, f.eks. betaling af et sponsorat eller udstillingsstand, men selvrapportering viser, at der sandsynligt vil ske brud på regler og praksis, kan virksomheden sanktioneres – også selvom virksomheden i høringsprocessen anfører, at man ikke havde intention om (uanset forsætsgraden) at gennemføre den pågældende aktivitet i strid med regler og praksis.

Janssen anfører i det supplerende høringsvar af 21. juni 2021, at man ved overvejelserne om medlemskab af EVDK har *"taget udgangspunkt i, om vores deltagelse i medlemsmøderne er dels relevant for Janssen, dels om det opkrævede medlemskontingent vurderes at udgøre Fair Market Value og er beregnet på et transparent grundlag og dermed ikke utilsigtet tilgodeser eller fremmer uvedkommende formål eller interesser..."*.

For Granskningsmandspanelet lader det umiddelbart til, at Janssens undersøgelser primært er gået på prisen for medlemskabet set i forhold til Fair Market Value, samt indholdet af EVDK's møder set i forhold til relevansen for Janssen og herunder den interne restrukturering.

Det er Granskningsmandspanelets vurdering, at Janssen særligt burde have undersøgt – herunder f.eks. ved forespørgsel til EVDK – hvad pengene for kontingentet gik til. Herved kunne man have vurderet, om der var risiko for, at Janssen, direkte eller indirekte, med sit kontingent til EVDK ydede økonomisk støtte til beslutningstagere i strid med Lobbykodeksets § 13. Janssen kunne også undervejs i medlemskabet have overvejet, om fraværet af andre lægemiddelvirksomheders deltagelse i EVDK kunne skyldes, at der var tale om en eventuel gråzone for lægemiddelvirksomheder, der krævede yderligere undersøgelser og overvejelser.

Janssens deltagelse i EVDK, set i lyset af EVDK's, også hidtidige, økonomiske bidrag til Socialdemokratiet, har medført offentlig granskning i medierne, hvilket ikke er med til at *"højne branchens etiske profil og dermed styrke branchens image..."*. Samtidig er der sået tvivl om, hvorvidt Janssens *"lobbyaktiviteter foregår på en åben, ærlig, redelig og troværdig måde..."* samt foregår uden økonomi indblandet, jf. Lobbykodeksets § 1.

At Janssen ikke har undersøgt forholdene omkring medlemskabet af EVDK, har således øget risikoen for, at lægemiddelindustriens omdømme er blevet skadet og offentlighedens tillid til branchen mindsket, hvilket strider mod formålet bag reglerne, jf. Lobbykodeksets § 1.

4. Sammenfatning

På baggrund af sagens oplysninger, er det Granskningsmandspanelets vurdering:

- at EVDK er tilknyttet Socialdemokratiet, og at EVDK bidrager økonomisk til Socialdemokratiet.
- at der ikke på nogen måde må være økonomi indblandet i dialogen mellem lægemiddelvirksomheder og beslutningstagere, jf. Lobbykodeksets § 12 og 13.
- at der på baggrund af det absolutte forbud i Lobbykodeksets § 13, er en skærpet undersøgelsespligt, når en lægemiddelvirksomhed indtræder i en relation til beslutningstagere (inkl. politikere),

hvor der er økonomi involveret – uanset hvad relationen kaldes. Det må have stået klart for Janssen, hvis ikke før indmeldelse, så i hvert fald efter første deltagelse i EVDK's møder, at EVDK er tilknyttet Socialdemokratiet.

- at Janssen burde have undersøgt – herunder ved forespørgsel til EVDK – hvad pengene for kontingentet gik til. Herved kunne man have vurderet, om der var risiko for, at Janssen, direkte eller indirekte, med sit kontingent til EVDK ydede økonomisk støtte til beslutningstagere i strid med Lobbykodeksets § 13.
- at Janssens deltagelse i EVDK, set i lyset af EVDK's økonomiske bidrag til Socialdemokratiet, har medført offentlig granskning i medierne og øget risikoen for, at lægemiddelindustriens omdømme ved nærværende sag er blevet skadet, hvilket strider mod formålet bag reglerne, jf. Lobbykodeksets § 1.

På baggrund af ovenstående er det således Granskningsmandspanelets vurdering, at Janssen har overtrådt Lobbykodeksets § 13, jf. § 1, ved at yde økonomisk bidrag til Socialdemokratiet gennem sit medlemskab af EVDK.

5. Udmåling af sanktion

Af ENLI's Sanktions- og gebyrregulativs § 1, stk. 3, fremgår det, at ENLI træffer afgørelse om anvendelse af sanktionerne og størrelsen af en eventuel bøde efter en vurdering af sagens konkrete omstændigheder, herunder overtrædelsens beskaffenhed, grovhed og omfang.

Af Ankenævnets afgørelse af 7. maj 2021 i AN-2021-1468 fremgår det, at:

”Overholdelse af reglerne i ENLIs Lobbykodeks er af central betydning for lægemiddelindustriens image. Reglerne bidrager til at sikre, at lægemiddelvirksomheder og politikere/myndigheder er økonomisk uafhængige af hinanden, og at samarbejdet og dialogen altid foregår, således at pressionsmuligheder parterne imellem er udelukket, jf. formålsbestemmelsen i Lobbykodeks § 1.

En hovedhjørnesteen i bestræbelserne på at opfylde dette formål er bestemmelsen i Lobbykodeks § 13, hvorefter virksomhedsrepræsentanter ikke på nogen måde må give økonomisk støtte til beslutningstagere. Forbuddet er absolut i den forstand, at enhver overtrædelse - uanset størrelsen af den økonomiske støtte - medfører sanktioner. Fastsættelse af sanktioner i den enkelte sag beror på en vurdering af sagens konkrete omstændigheder, jf. Sanktions- og gebyrregulativ for ENLI § 1, stk. 3. Som følge af den centrale betydning forbuddet mod økonomisk støtte til beslutningstagere har for lægemiddelindustriens image, er det overordnet Ankenævnets opfattelse, at enhver overtrædelse af Lobbykodeks § 13 som udgangspunkt skal sanktioneres med bøde.”

I AN-2021-1468 blev en lægemiddelvirksomhed sanktioneret med en bøde på 70.000 kr. + moms, ved et økonomisk bidrag til et politisk parti på samlet set 40.000 kr.

Det er Granskningsmandspanelets vurdering, at sanktionen i nærværende sag, skal udmåles i lyset af AN-2021-1468. Granskningsmandspanelet har ved fastsættelse af sanktion lagt vægt på, at det økonomiske bidrag til Socialdemokratiet foretages af EVDK, og ikke direkte af Janssen (om end Janssen burde have undersøgt dette forhold nærmere inden indmeldelse). Der er endvidere lagt vægt på, at det ikke fra EVDK eller i øvrigt er oplyst, hvor stor en del af kontingentet, EVDK bidrager med til Socialdemokratiet.

Afgørelse:

Janssen-Cilag A/S findes at have overtrådt Lobbykodeksets § 13, jf. § 1 og pålægges som følge heraf sanktioner.

Sanktion:

- Bøde på 40.000 kr. (+ moms) for overtrædelse af Lobbykodeksets § 13, jf. § 1, jf. Sanktions- og gebyrregulativ for ENLI § 1, stk. 3, jf. § 6.

Ankevejledning:

Afgørelsen kan ankes til Ankenævnet, jf. Sagsbehandlingsregler for ENLI § 11, stk. 1.

Anke skal ske inden 21 arbejdsdage og sker online på anmeldersitet via www.enli.dk. Fristen regnes fra den dag, afgørelse afsiges, og den pågældende dag tæller som 1. dag. Weekend- og helligdage medregnes ikke. Anken skal indeholde en redegørelse for de synspunkter og oplysninger, som anken støttes på.

Der pålægges et gebyr på 6.000 kr., for at anke en afgørelse truffet af Granskningsmandspanelet, jf. Sanktions- og gebyrregulativets § 7, stk. 8.

En anke har som udgangspunkt ikke opsættende virkning.

Kopi af afgørelsen vil blive fremsendt til Lægemiddelstyrelsen til orientering, når sagen er endelig.

Med venlig hilsen

Rikke Bækgaard Thomassen
Juridisk granskningsmand